

БО «Благодійний фонд Харків з тобою»
ГО «Дерево-життя»
КЗК «Харківський літературний музей»

ДЕВ'ЯТЬ ЖИТТІВ ТРАДИЦІЇ

МАТЕРІАЛИ
всеукраїнського форуму-семінару
в рамках проекту “Дев’ять життів традиції”
за підтримки Українського культурного фонду
(13-15 вересня 2019, Харків)

м. Харків

УДК 39(=161.2)
ББК 63.5(4УКР)

*Відповідальність за якість та достовірність матеріалів
несуть автори публікацій.*

Д25 Дев'ять життів традиції: матеріали всеукраїнського форуму-семінару
(13-15 вересня 2019, Харків) – Х.: ФОП Шейніна О.В. – 2019 р. – 268 с.

У збірнику подано матеріали форуму-семінару «Дев'ять життів традиції», у яких висвітлюються актуальні проблеми сучасного стану відродження та популяризації українських народних традицій та традицій інших народів. Збірник може стати у нагоді фахівцям з етнографії, етнокультурології, фольклористики, народознавства, керівникам етно-гуртків та усім, хто цікавиться витокami національної культури.

© БО «Благодійний фонд Харків з тобою», ГО «Дерево-життя»,
КЗК «Харківський літературний музей», 2019.

і зробити відповідні висновки для подальшої роботи – дасть новий щабель відродження і розвитку української культури.

Список використаної літератури:

1. Черемський К.П. «Шлях звіаю», Харків, Глас, 2002.
2. Божинський Н.І. «Традиційний епічний виспів сьогодні», / Маеріяли науково-практичної конференції «Традиційна бандура і сучасність», Київ, 2019.
3. Божинський Н.І., «Умови збережин предметно-просторового середовища народного житла Східньої України. Вісник ХДАДМ, – Харків, 2009. – №4. – с.9-14
4. Аргюх А., Васянович О. та ін. «Етнографічна експедиція на Харківщину і Луганщину», «Народна творчість та етнографія», №6, 2007.
5. Студії з української етнографії та антропології./ Вовк Х. – К.: Мистецтво, 1995.
6. Народня деревообробка в Україні/ Шевченко Є. – К.: «Артанія», 1997. – XX с.
7. Helmut Uhlig, «BALI – INSEL DER LEBENDEN GÖTTER», C.Bertelsmann Verlag, München, 1979
8. «Vernacular Architecture», by Henry Glassie. Indiana University Press, 2000
9. Daniel C. Swan, «TRADITIONAL ARTS, AMERICAN INDIAN», Oklahoma Historical Society, <http://digital.library.okstate.edu/encyclopedia/entries/A/AR019.html>
10. 20th Anniversary Conference of the International Association for the Study of Traditional Environments, «INTERROGATING TRADITION: Epistemologies, Fundamentalisms, Regeneration and Practices», 2008 CONFERENCE: Oxford, UK, <http://arch.ced.berkeley.edu/research/iaste/2008conference.htm>

Анна Боярська-Хоменко

ПРОСВІТА ДОРОСЛИХ ЯК ЗАПОРУКА ЗБЕРЕЖЕННЯ, ВІДТВОРЕННЯ ТА ПРИМНОЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ

Україна – це країна з давньою славетною історією, із унікальними традиціями та надзвичайно багатою культурною спадщиною. Найбільш відповідальним завданням для батьків, учителів, соціальних та культурних діячів є реалізація спільної місії – відродження української нації. Дорослі повинні забезпечити виховання молодого покоління українців, які знають свою історію та мову, поважають традиції свого народу, пишаються культурною спадщиною України, зберігають її, відтворюють та примножують.

Ми, педагоги, часто говоримо про збереження культурної та історичної спадщини. Але, на жаль, так само часто не зважаємо на проблеми просвітництва та популяризації знань про культуру й традиції України серед дорослого населення нашої держави. Ми вбачаємо в цьому прямий причинно-наслідковий зв'язок: дорослі люди з низьким духовно-інтелектуальним рівнем розвитку не можуть виховати високоморальне покоління.

Для того, щоб дорослі могли прищепити дітям любов та повагу до своєї країни, історії і культури, необхідно розробити та реалізувати цілісні національні культурні проекти та програми, творцем і лідером яких може стати кожен дорослий українець. Ми переконані, що до числа таких національних культурних проектів і програм має увійти проект культурної просвіти дорослих. Зокрема доцільним є створення освітніх центрів та установ для дорослих, які б проводили просвітницьку діяльність з різними категоріями населення нашої країни.

Варто зазначити, що реалізація ідеї створення освітніх центрів для дорослих не є новою, вона реалізована у багатьох провідних країнах Європи та Світу (Великобританія, Німеччина, Канада, США, Франція тощо). Одночасно така ідея відповідає концепції навчання впродовж життя, що проголошено в Україні однією з ключових компетенцій сучасного світу знань.

Діяльність освітніх центрів та закладів для дорослих забезпечить активне впровадження навчальних програм, що спрямовані на розвиток загальнолюдських моральних та культурних цінностей, але при цьому ґрунтуються на ідентичності та унікальності українського народу.

Наприклад, поряд із звичними для нас та популярними серед дорослих українців мовними, комп'ютерними, економічними, бізнесовими та менеджерськими освітніми курсами, освітні центри для дорослих повинні пропонувати низку курсів культурного розвитку. Наприклад, можна пропонувати освітні програми з оволодіння традиційними мистецтвами, вивчення народної творчості та вітчизняної літератури, практикуми та майстер-класи з традиційних ремесел, курси з етнопедагогіки, публічні лекції та диспути з історії України тощо.

Метою діяльності подібних освітніх установ повинно стати просвітництво дорослих українців, що сприятиме набуттю уміння зважувати етичні цінності, виховувати у молодого покоління поваги до своєї історії, плекати у дітей почуття гордості за свій народ та його культуру.

Ґрунтуючись на етичних принципах, освітні курси навчатимуть дорослих розуміти складні питання в професійній та особистій сфері, вирішувати етичні, правові та економічні аспекти повсякденного життя, відповідально ставитись до свого фізичного та емоційного здоров'я, а також спонукатимуть

дорослих людей до розширення власного кругозору та формування культурних цінностей.

Зважаючи на гостроту питання збереження, відтворення та популяризації культурної спадщини України, на питання формування та розвитку духовно-інтелектуальних цінностей як дорослого населення, так і українських дітей, ми пропонуємо розробити очні та дистанційні курси неформальної освіти дорослих. Курси можуть передбачати вивчення таких освітніх програм, як: етика, культура та мистецтво, культурологія здоров'я, традиційні духовні практики, народна педагогіка тощо.

Особливий аспект варто зробити на популяризації таких програм, адже більшість дорослого населення України залишається осторонь освітніх питань та не визнає важливості освіти впродовж життя, а також необхідності постійного особистісного й культурного заростання. Для вирішення цих питань необхідно об'єднати зусилля влади, діячів культури та мистецтва, представників медіа, учителів, науковців та громадських активістів.

Варто також зазначити, що без сучасних технологій навчання освітні курси та програми не будуть користуватись попитом серед дорослих українців. Традиційні методики просвітницької діяльності повинні органічно доповнюватись сучасними інтерактивними методами навчання. Дорослі учні не повинні відчувати себе поглиначами, а потім і передавачами теоретичних знань. Необхідно створити умови для активного залучення дорослих до безпосереднього оволодіння техніками народного мистецтва, до процесу пізнання культури та традицій українського народу, навчити їх відчувати мистецтво, співставляти думки та почуття, які викликає культурна спадщина нашої країни.

Таким чином, запорукою збереження, відтворення та примноження культурної спадщини України є культурна просвіта дорослих. У свою чергу, освічені та духовно багаті дорослі українці стануть запорукою виховання молодого покоління, яке з повагою ставитися до своєї історії та культури. Треба також пам'ятати, що реалізація систематичної просвіти дорослого населення нашої країни потребує значних ресурсів та інвестицій. Це і людські ресурси, це й інвестиції у відповідну підготовку вчителів та педагогів, у підготовку діячів культури і мистецтва. У галузі культурної спадщини просвітницька діяльність є ефективним шляхом донесення до дорослих українців значущості нашої історії, культури та традицій. Одним із завдань кожного дорослого громадянина нашої держави є формування у дітей національної гідності, гордості за свою країну та дбайливого ставлення до культури України.

ЗМІСТ

ПЕРЕДНЄ СЛОВО	3
Марія Баглай ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА УКРАЇНЦІВ: ЗАГАЛЬНОУКРАЇНСЬКІ РИСИ ТА ЛОКАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ (НА ПРИКЛАДІ СВЯТОГО ВЕЧОРА, 6 СІЧНЯ)	6
Бейбей Чжао ТРАДИЦІЙНА СПАДЩИНА КИТАЮ У ШКІЛЬНІЙ ХУДОЖНІЙ ОСВІТІ	16
Анастасія Боженко, Олеся Чаговець ІНДУСТРІАЛЬНА СПАДЩИНА: НЕ МОЖНА ЗНИЩИТИ	18
Назар Божинський ТРАДИЦІЙНЕ ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА СЬОГОДНІШНЯ СИНЕРГІЯ ТРАДИЦІЙНОГО ОДЯГУ, КОБЗАРСТВА ТА АРХІТЕКТУРИ.....	22
Анна Боярська-Хоменко ПРОСВІТА ДОРΟΣЛИХ ЯК ЗАПОРУКА ЗБЕРЕЖЕННЯ, ВІДТВОРЕННЯ ТА ПРИМНОЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ.....	23
Наталія Буднік, Тетяна Шелестова, Світлана Ізотова ЛИСИЧАНСЬКА «МАЙСТЕРНЯ» ТАЛАНТІВ.....	26
Оксана Ваврик НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ТЕРНОПІЛЬЩИНИ: ШЛЯХИ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ	28
Олена Варенікова ЛЯЛЬКА-МОТАНКА У КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ТРАДИЦІЇ (З ДОСВІДУ РОБОТИ)	34
Наталія Варич ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА-ІНОЗЕМЦЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ЗРУШЕНЬ	36
Яна Волкова МАТЕРІАЛ КУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УКРАЇНИ І ФІНЛЯНДІЇ: ТРАДИЦІЇ ТА ЕЛЕМЕНТИ КОЗАЦЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ	36
Вікторія Ворожбіт-Горбатюк, Наталія Борисенко НАЦІОНАЛЬНА ТРАДИЦІЯ У ДУХОВНО-МОРАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ.....	39
Лариса Гарбузенко ТРАДИЦІЇ У ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОМУ МИСТЕЦТВІ.....	41
Людмила Гураль, Вікторія Гавриленко НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА СУМЩИНИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ПЕРЕЛІК.....	44
Анжела Денисенко ЗМІСТОВНЕ ДОЗВІЛЛЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЯК ФАКТОР ВИВЧЕННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ, ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ТРАДИЦІЙ НАРОДУ УКРАЇНИ.....	49